

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Holejšovského, Ph.D. a soudců JUDr. Františka Švantnera a JUDr. Ing. Dušana Hrabánka ve věci

obchodní společnosti: **JESSAP s.r.o. v likvidaci**, IČO 24660256
sídlem Anenská 186/5, 110 00 Praha 1

za

účasti: **VPI CZ, v.o.s.**, IČO 03007740
sídlem Sokolovská 5/49, 186 00 Praha 8

o zrušení obchodní společnosti s likvidací a jmenování likvidátora, **k odvolání jediné společnice společnosti Jessicy Králové**, nar. 15. 11. 2005, bytem Bukovinská 92, Vinoř, 190 17 Praha 9, zast. Mgr. Radkou Mackovou, advokátkou, sídlem Celetná 554/4, 110 00 Praha 1, proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. července 2023, č. j. 85 Cm 1808/2023-3,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. července 2023, č. j. 85 Cm 1808/2023-3 se v rozsahu výroků II. až VI. zrušuje a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Usnesením ze dne 10. července 2023 č. j. 85 Cm 1808/2023-3 Městský soud v Praze coby soud prvního stupně zahájil řízení o zrušení obchodní korporace JESSAP s.r.o. /dále též jen společnost“/ s likvidací a jmenování likvidátora (výrok I.), ustanovil společnosti opatrovníka podle § 29 odst. 2 o. s. ř. - Mgr. Lukáše Lišku, advokáta (výrok II.), zrušil společnost s likvidací (výrok III.) jejím likvidátorem jmenoval VPI CZ, v.o.s. (výrok IV.), uložil společnosti poplatkovou povinnost (výrok V.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok VI.). Své rozhodnutí odůvodnil tím, že společnost nemá déle než 2 roky statutární orgán „schopný se usnášet“ a že v rozporu s donucujícím ustanovením zákona nemá v obchodním rejstříku zapsán statutární orgán a je tak dán důvod pro zrušení společnosti s likvidací a jmenování likvidátora. Dále soud prvního stupně „i se znalostí rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 12. 9. 1995 sp. zn. IV. ÚS 230/95 dospěl k závěru, že společníky zrušované společnosti za účastníky řízení paušálně považovat nelze.“ a že zrušení společnosti „za stavu pasivity společníka, jak je tomu v projednávané věci, nemůže dle názoru soudu zasahovat do majetkové sféry společníků a ohrozit tak jejich práva...“ Závěru o tom, že společník společnosti s ručením omezeným není automaticky účastníkem řízení o zrušení společnosti dle soudu prvního stupně svědčí i to, že společník není ani účastníkem řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady a odkázal na usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 7 Cmo 247/2016.
2. Výše specifikované usnesení o zrušení společnosti s likvidací a jmenování likvidátora (dále též jen „usnesení o zrušení společnosti“) doručoval soud prvního stupně toliko jen do datové schránky společnosti, opatrovníkovi a ustanovenému likvidátorovi. Na usnesení o zrušení společnosti je vyznačena doložka právní moci ke dni 22. 9. 2023.
3. Proti usnesení o zrušení společnosti (vyjma výroku I.) podala dne 26. 9. 2023 jediná společnice společnosti - tehdy ještě nezletilá Jessica Králová, nar. 15. 11. 2005, prostřednictvím svého zákonného zástupce (otce Romana Krále), zast. advokátkou Mgr. Radkou Mackovou, odvolání. Brojila proti tomu, že jí nebylo doručováno usnesení o zrušení společnosti, které soud doručoval do datové schránky společnosti, kam však nezletilá jediná společnice, jež zdělila podíl po své

zesnulé matce, neměla přístup, protože nemá právo za společnost jednat. Dle odvolatelky měl soud tedy výzvu k podání návrhu na zápis nového statutárního zástupce a i usnesení o zrušení společnosti doručovat poštou jak nezletilé společnosti, tak jejímu zákonnému zástupci. Tím že to soud neučinil, došlo k poškození práv účastníka řízení, v tomto případě dokonce nezletilého dítěte, které nabylo obchodní podíl v dědictví po matce. Matka byla jedinou společnicí a jednatelkou společnosti, zemřela 10. 4. 2022, z rejstříku byla vymazána dne 7. 11. 2023, takže není pravdou závěr soudu, že společnost neměla statutární orgán déle než 2 roky. Brojila proti tomu, že soud přes znalost nálezu Ústavního soudu nijak nezletilou společnicí či jejího zákonného zástupce nekontaktoval, čímž procesně pochybil. Dále uvedla, že společnost řádně funguje, prostřednictvím účetní podává řádně daňová přiznání, vlastní nemovitosti - byt s garáží v Peci pod Sněžkou.

4. Odvolatelka navrhla, aby odvolací soud odvoláním napadené usnesení zrušil.
5. Vrchní soud v Praze coby soud odvolací přezkoumal usnesení soudu prvního stupně v odvoláním napadeném rozsahu a dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.
6. Podle § 2 písm. e) z. ř. s. „tento zákon upravuje řízení o některých otázkách týkajících se právnických osob a svěřenského fondu“. Dle § 85 písm. a) z. ř. s. „řízeními o některých otázkách týkajících se právnických osob jsou řízení ve statusových věcech právnických osob, včetně jejich zrušení a likvidace, jmenování a odvolávání členů jejich orgánů nebo likvidátora, přeměn a otázek statusu veřejné prospěšnosti“. Předmětné řízení o zrušení společnosti s likvidací a jmenování likvidátora je tedy tzv. nesporným řízením ve statusových věcech právnických osob upraveným primárně zákonem o zvláštních řízeních soudních.
7. Dle § 6 odst. 1 z. ř. s. v řízení, které může být zahájeno i bez návrhu, je účastníkem řízení (dále jen „účastník“) návrhovaatel a ten, o jehož právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno. Okruh účastníků v nesporných řízeních řídicích se zákonem o zvláštních řízeních soudních je určen jednak první definicí (§ 6 odst. 1 z. ř. s.), dopadající jak na „beznávrhové“ řízení, což je i posuzovaný případ, tak též i na řízení, jež lze zahájit výlučně k návrhu (dále pak druhou definicí viz § 6 odst. 2 z. ř. s.).
8. V dané věci je stěžejní posouzení otázky, zda Jessica Králová je účastníkem řízení o zrušení společnosti s ručením omezeným a potažmo posouzení, zda soud prvního stupně jednal se všemi osobami, jež mají být účastníky tohoto řízení o zrušení společnosti s likvidací a jmenování likvidátora.
9. Účastníky řízení o zrušení společnosti s ručením omezeným s likvidací a jmenování likvidátora, jsou ve smyslu první definice účastenství dle § 6 odst. 1 z. ř. s. vždy zrušovaná společnost s ručením omezeným a dále osoba, která je soudem jmenována likvidátorem (ta teprve od okamžiku jejího jmenování), a dále také všichni společníci zrušované společnosti s ručením omezeným, neboť se nepochybně jedná i o jejich právech nebo povinnostech, které z takového rozhodnutí pro ně budou plynout - jak rozvedeno níže. Stejně k otázce účastenství společníků zrušované společnosti uzavřel Ústavní soud v nálezu ze dne 12. září 1996, sp. zn. IV. ÚS 230/95, publikovaném ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, sv. 6, str. 39, a dále v nálezu ze dne 29. června 2005, sp. zn. I. ÚS 83/04, které jsou na danou věc aplikovatelné i dle právní úpravy účinné od 1. 1. 2014. Odvolacímu soudu není známo ke dni jeho rozhodnutí, že by Ústavní soud či Nejvyšší soud v této otázce ve své rozhodovací praxi v souvislosti s rekodifikací soukromého práva (platnou a účinnou od 1. 1. 2014) dospěly k opačnému právnímu závěru, resp. že by se odchýlily od svého předchozího závěru. Ostatně ani soud prvního stupně neuvedl v rámci svého odůvodnění žádné rozhodnutí Ústavního soudu nebo Nejvyššího soudu (vztahující se k rekodifikované právní úpravě), které by jeho závěr o neúčastenství společníků v řízení o zrušení společnosti s ručením omezeným s likvidací mělo dovozovat. Především odvolacímu soudu není vůbec zřejmé, na základě jakých myšlenkových pochodů a úvah dospěl soud prvního stupně k závěru, že samo zrušení společnosti nemůže zasahovat do majetkové sféry společníků a ohrozit tak jejich práva. Je tomu totiž právě naopak. Je-li společnost s ručením omezeným zrušena s likvidací rozhodnutím soudu z tzv.

sankčních důvodů, jedná se o „první“ a přitom nezvratný krok vedoucí k úplnému zániku společnosti a tím pádem v podstatě i k definitivnímu zániku společnických práv a povinností, neboť se zánikem společnosti je neoddělitelně spojen i zánik účasti společníků, resp. přesněji řečeno práv a povinností, jež jsou spojena s postavením společníka, neboť společníci nemohou existovat bez existence příslušné společnosti. Z majetkového hlediska zánikem s.r.o. zanikají společníkům jejich podíly coby věci nehmotné movité (§ 498 odst. 2 o. z.), pročež je tím zásadně dotčena jejich majetková sféra. Vstupem společnosti do likvidace a po provedení všech nezbytných kroků spojených s likvidací dochází ohledně podílu společníka k jeho „transformaci“ na podíl na likvidačním zůstatku, resp. na právo na vyplacení příslušného podílu na likvidačním zůstatku (existuje-li takový). Shrnuto, závěr soudu prvního stupně o tom, že zrušení společnosti nemůže zasahovat do majetkové sféry společníků (bez ohledu na jejich pasivitu či aktivitu), je evidentně nesprávný.

10. V soudem prvního stupně odkazovaném usnesení Vrchního soudu v Praze (dále též jen „VSPH“) ze dne 1. března 2017 sp. zn. 7 Cmo 247/2016 (dále též jen „usnesení VSPH“) řešil VSPH v rámci probíhajícího řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady s.r.o. otázku (ohledně odvoláním napadeného usnesení soudu prvního stupně o nepřipuštění vedlejšího účastenství v tomto řízení), kdo je účastníkem řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady s.r.o. Dle závěru přijatého v usnesení VSPH je kromě navrhovatele, jímž může být v souladu s ustanovením § 191 odst. 1 z. o. k. i společník s.r.o., účastníkem předmětného řízení pouze společnost, jejíž valná hromada přijala napadené usnesení. Tento závěr ostatně vyplývá i z ustálené judikatury Nejvyššího soudu - srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2023 sp. zn. 27 Cdo 676/2023 a v něm další citovanou judikaturu. Argumentace soudu prvního stupně o tom, že společník s.r.o. není automaticky účastníkem řízení o zrušení společnosti - a to právě s odkazem na názor Vrchního soudu v Praze prezentovaný ve zmiňovaném usnesení, je zcela nepřijatelná a lichá. Ve prospěch závěru přijatého soudem prvního stupně tento názor VSPH použít nelze. Názor Vrchního soudu v Praze v prezentovaném usnesení naopak svědčí ve prospěch opačného závěru, tedy závěru o účastenství společníků s.r.o. v řízení o jejím zrušení (jak vyloženo níže).
11. Podle § 191 odst. 1 z. o. k. „každý společník, ...se může v mezích ust. § 191 z.o.k. dovolávat neplatnosti usnesení valné hromady....“. Zákon přímo stanoví taxativně okruh osob, jež jsou aktivně věcně legitimovány k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady s.r.o., přičemž mezi tyto osoby řadí i společníky s.r.o. Je ponecháno zcela na svobodné vůli každého společníka, zda takový návrh podá či nikoli. V případě nevyužití tohoto práva společníkem postrádá smysl zajišťovat ochranu práv společníka navíc tím, že by byl účastníkem takového řízení „automaticky“. To znamená, že v případě nesouhlasu společníka s přijatým usnesením valné hromady tento za splnění zákonných podmínek je dostatečně chráněn tím, že může brojit proti takovému usnesení. Z pozice navrhovatele se stane účastníkem tohoto řízení (viz § 6 odst. 1 z. ř. s.). Zatímco rozhodnutí valné hromady s.r.o., resp. rozhodnutí soudu o vyslovení planosti, resp. neplatnosti rozhodnutí valné hromady s.r.o. se vůbec nemusí ve svých důsledcích přímo dotýkat práv a povinností společníka a týká-li se jej, je zcela na jeho zvážení /svobodné vůli/, zda využije možnosti podat příslušný návrh a tím pádem se stát účastníkem řízení z pozice navrhovatele, tak v řízení o „sankčním“ zrušení společnosti s likvidací soudem, se bude - objektivně posuzováno, jednat o právech a povinnostech společníka vždy, tedy naplní definici účastníka řízení ve smyslu § 6 odst. 1 poslední část věty z. ř. s. bez dalšího (lhotejno zda byl společník při výkonu svých společnických práv a povinností aktivní či pasivní). Společníkovi v důsledku takového rozhodnutí se zánikem společnosti (jež následuje po předchozím zrušení společnosti s likvidací soudem) zanikne účast na společnosti a tím pádem i všechna společnická práva a povinnosti spojená s existencí společnosti.
12. Při aplikaci logického výkladu - argumentum a minori ad maius (od menšího k většímu, tzn. platí-li něco pro méně významnou skutečnost, pak to platí i pro skutečnost významnější) na ustanovení § 6 odst. 1 z. ř. s. (zda jsou společníci osobami, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení

o zrušení společnosti jednáno), proto nelze dospět k jinému rozumnému závěru, než že umožňuje-li zákon společníkovi - nesouhlasícímu s rozhodnutím valné hromady, stát se za stanovených podmínek účastníkem řízení z titulu navrhovatele (ačkoliv rozhodnutí nemusí mít pro společníka fatální význam), tím spíše je zapotřebí společníka chránit a přiznat mu postavení účastníka řízení v otázce, která má pro něj nepochybně zcela zásadní a dokonce fatální význam - a to zrušení společnosti s likvidací rozhodnutím soudu. Se zánikem společnosti v důsledku sankčního zrušení společnosti s likvidací soudem je totiž neoddělitelně spojen i zánik práv a povinností spojených s postavením společníka (dopady viz výše). Společníci jsou proto v případě rozhodování soudu o zrušení společnosti v postavení osob, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno (viz § 6 odst. 1 z. ř. s.). Shrnuto, v řízení o zrušení společnosti s ručením omezeným s likvidací a jmenování likvidátora jsou společníci zrušované společnosti účastníky tohoto řízení. Opačný závěr soudu prvního stupně o tom, že společníci s.r.o. nejsou účastníky řízení o zrušení společnosti, by jim v případě pro ně existenčního rozhodnutí o zrušení „jejich“ společnosti s likvidací (znamenajícího zánik jejich společnických práv v důsledku následného zániku společnosti) odňal možnost tento nevratný následek rozhodnutí soudu o zrušení společnosti odvrátit, resp. jakkoliv ovlivnit. Závěr soudu prvního stupně v této otázce by byl nepochybně odnětím přístupu k soudu a popřením práva společníka na spravedlivý proces.

13. Z uvedeného pro posuzovanou věc vyplývá, že Jessica Králová coby jediná společnice předmětné společnosti (jak vyplývá z výpisu z obchodního rejstříku) byla osobou, o jejichž právech a povinnostech se v řízení o zrušení společnosti jednalo a měla být tudíž považována za účastníka předmětného řízení a takto s ní mělo být i zacházeno. Soud prvního stupně proto vážně pochybil, rozhodoval-li ve věci samé, aniž jednal s uvedenou osobou jako s účastníkem řízení. Je zmatečností vadou, k níž musí odvolací soud přihlížet z úřední povinnosti, že soud prvního stupně v průběhu řízení svým nesprávným postupem někomu odejme možnost jednat před soudem (viz § 229 odst. 3 o. s. ř.). Typicky se jedná o situace, kdy soud má s někým jednat jako s účastníkem řízení, ale nejedná s ním, resp. ho opomene, a tím ho zkrátí na jeho právech. V takovém případě se jedná o zmatečnostní vadu mající za následek, že rozhodnutí soudu musí být zrušeno. Již toto pochybení samo o sobě je v daném případě důvodem pro zrušení odvoláním napadeného usnesení soudu prvního stupně (vyjma výroku I.).
14. Aniž bylo zapotřebí se zabývat, vzhledem k výše uvedenému, dalšími odvolacími námitkami, tak lze jen na základě pouhého nahlédnutí do úplného výpisu z obchodního rejstříku předmětné společnosti zjistit, že Simoně Koblížkové (coby matce jediné společnice) zanikla funkce jednatelky v důsledku úmrtí ke dni 10. 4. 2022. Již jen proto u jednočlenného statutárního orgánu ke dni rozhodnutí soudu prvního stupně o zrušení společnosti s likvidací, tj. ke dni 10. 7. 2023, nemohlo dojít k tomu, že společnost neměla „déle než dva roky statutární orgán schopný se usnášet“, jak uvedl soud prvního stupně ve svém rozhodnutí.
15. Dále odvolací soud poukazuje na to (aniž by tuto listinu jakkoliv posuzoval), že odvolatelka podáním ze dne 16. 1. 2024 doložila rozhodnutí jediné společnice o jmenování jednatele ze dne 21. 11. 2023.
16. Odvolací soud z výše vyložených důvodů odvoláním napadené usnesení soudu prvního stupně zrušil v odvoláním napadeném rozsahu podle § 219a odst. 1 písm. a) a odst. 2 o. s. ř., a podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 8. března 2024

JUDr. Josef Holejšovský, Ph.D., v.r.
předseda senátu